

NOTA INFORMATIVA ADREÇADA AL SECTOR D'ADVOCATS I ALTRES PROFESSIONS JURÍDIQUES

Data: 11 de juny del 2018

Objectiu: En base a les principals tendències d'actuació del sector dels advocats i altres professions jurídiques, es facilita un recull de recomanacions en matèria de prevenció i lluita contra el blanqueig de diners o valors i el finançament de terrorisme.

Motivació

En el decurs de les inspeccions in-situ efectuades per la UIFAND a subjectes obligats pertanyents al sector legal, aquesta Unitat ha detectat una sèrie d'àrees que, de manera recurrent, presenten mancances i davant les quals ha efectuat un seguit de recomanacions comunes, que es fan extensives a la totalitat del sector mitjançant la present nota informativa.

Donada la reiteració i l'evidència detectades en relació amb les casuístiques que es detallaran a continuació, porta a pensar que es tracta de mancances presents en el sector de manera generalitzada. Per aquest motiu, s'indiquen un seguit d'accions recomanades per a cadascuna de les àrees susceptibles de millora detectades amb l'objectiu d'ajudar als subjectes obligats del sector legal a mitigar aquests riscos.

Àrees amb mancances/riscos detectats i accions de millora recomanades

1. Identificació dels riscos

1.1. Coneixement dels clients

Mancances/riscos detectats

- En termes generals, els subjectes obligats disposen d'un coneixement adequat dels seus clients, però en la majoria d'ocasions, aquest s'ha anat desenvolupant de manera informal en el decurs de la relació de negoci i no es troba degudament formalitzat ni documentat.
- L'enfocament a nivell de cadascuna de les operacions, serveis contractats o relacions de negoci en particular dificulta disposar d'una visió global del client i del seu perfil de risc.

Accions de millora recomanades

- Elaborar un formulari *Know Your Customer (KYC)* que reculli tot el coneixement que els integrants del subjecte obligat puguin tenir dels seus clients. Aquest formulari haurà de tenir un format i uns camps (informació a sol·licitar) estandarditzats. Les dades a recollir del client hauran de ser rellevants a efectes de PBC/LFT, com ara puguin ser la nacionalitat, el país de residència, el propòsit i índole de la relació de

negoci, canvis significatius en el perfil de risc, canvis en l'estructura accionarial i, en el cas que es produeixin, els motius de cessament de la relació de negoci.

- Aquest formulari s'hauria d'utilitzar en qualsevol nova relació contractual, així com també per a clients antics de relació continuada.
- Valorar que el formulari de coneixement del client, així com qualsevol altra documentació aportada pels mateixos, estigui signada, per tal d'atorgar una major veracitat a la informació que contenen.
- Establir un mecanisme d'arxiu que permeti analitzar totes les operacions/transaccions vinculades a un mateix client, amb l'objectiu de tenir una visió global del client per determinar de forma més acurada el perfil de risc del mateix.

1.2. Classificació dels clients en funció del seu nivell de risc

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En general, els subjectes obligats no classifiquen als seus clients en funció del risc de BC/FT que potencialment poden presentar, aplicant-los a tots ells el mateix tipus de mesures, independentment de les seves particulars característiques.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Realitzar una efectiva classificació dels clients en funció del risc, adoptant les mesures de diligència deguda escaients per a cadascuna de les categories definides (mesures reforçades per aquells escenaris definits com a "risc alt") i no requerint per a tots els dossiers el mateix grau de documentació. • Deixar constància a la normativa interna dels criteris de classificació definits i de les mesures a adoptar en cada cas. • Argumentar/documentar la classificació de cada client per escrit. • Tenir en compte que, en cap cas, operatives que guardin relació amb la utilització d'estructures complexes o amb jurisdiccions de risc poden ser catalogades com de "risc baix".

1.3. Valoració dels riscos en la constitució de societats / societats instrumentals

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • La prestació del servei de constitució de societats porta associats elevats riscos de blanqueig de capitals en tant que aquestes estructures puguin ser utilitzades com a societats instrumentals o pantalla.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Delimitar clarament les funcions que els membres del subjecte obligat poden dur a terme en relació a les societats dels clients, ja estiguin constituïdes pel subjecte obligat o no, especialment en relació a la seva intervenció en les mateixes (per exemple, especificar si els membres del subjecte obligat poden formar part de l'òrgan d'administració de la societat, ser-ne representants, etc.) • Documentar el propòsit econòmic de la societat que el client desitja constituir i assegurar que aquest és coherent amb el perfil i el coneixement que es té del client, especialment pel que fa a la seva activitat professional.

- Dur a terme verificacions addicionals per assegurar que les societats constituïdes desenvolupen una activitat real i d'acord amb el seu objecte social.

1.4. Estudi de risc individual (ERI)

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En general, els subjectes obligats encara no han començat a desenvolupar el seu Estudi de Risc Individual (ERI), tot i que la Llei 14/2017 estableix un termini màxim de dos anys a comptar des de l'entrada en vigor de la Llei (20 de juliol del 2017).
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Desenvolupar l'estudi de risc individual tenint en compte els factors de risc establerts per l'article 5 de la Llei 14/2017, sobre els quals s'aporta un major detall en l'article 3 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017. Aquests factors inclouen, com a mínim, factors de risc rellevants relatius als clients, països o zones geogràfiques, productes, serveis, operacions o canal de distribució. La consideració d'aquests factors ha de permetre determinar el nivell global de risc del subjecte obligat i les mesures de mitigació apropiades. <p>La UIFAND té previst emetre guies addicionals que desenvoluparan les disposicions normatives establertes amb l'objectiu d'ajudar als subjectes obligats a redactar el seu ERI.</p>

2. Mesures de diligència deguda

2.1. Identificació dels intervinents en l'operació

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En ocasions, no es disposa de documentació identificativa d'alguns dels intervinents en una determinada operació o relació de negoci.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Sol·licitar als clients, per a totes les relacions de negoci vigents, així com totes les noves que s'iniciïn, els documents identificatius de totes les parts que intervenen en l'operació. Aquesta informació és imprescindible per al correcte i necessari enteniment de l'operació.

2.2. Identificació del beneficiari efectiu

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En ocasions la identificació i verificació de la identitat és limitada a la del client amb el qual tracta el subjecte obligat, però no s'amplia al beneficiari efectiu de l'operació o servei contractat en qüestió, en cas que aquestes persones difereixin.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Revisar la definició de beneficiari efectiu que recull l'article 3.3 de la Llei 14/2017 per tal de prendre totes les mesures escaients a fi d'identificar i verificar-lo degudament, especialment en els casos de clients persones jurídiques, en els quals també és necessari determinar la seva estructura accionarial i de control. Aquestes

comprovacions poden incloure cerques a registres públics, com ara el Registre de Societats.

- Com a mesura complementària a l'anterior, valorar incloure, en cada relació de negoci, una declaració, signada pel client, que acrediti que es tracta del veritable drethavent d'aquella operació o servei.

2.3. Activitat professional dels clients

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En termes generals, el coneixement de l'activitat professional dels clients és limita únicament a la confirmació verbal per part dels mateixos.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Justificar documentalment l'activitat professional manifestada pels clients i comprovar que aquesta sigui coherent amb el servei sol·licitat o amb la relació de negoci plantejada. Aquesta documentació ha de provenir de fonts fiables i independents, es pot complementar amb informació facilitada pel propi client (p.ex. currículum vitae) i ha d'estar ajustada al nivell de risc de cada client.

2.4. Origen dels fons aportats pels clients

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En general, l'origen dels fons aportats pels clients que són objecte de la relació de negoci no es troba degudament acreditat.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Reforçar el volum de documentació sol·licitada en relació a l'origen dels fons aportats i assegurar que aquesta sigui suficient i estigui ajustada al nivell de risc de cada client. • Deixar constància al dossier de la documentació obtinguda i de l'anàlisi efectuat. • Com a mesura complementària a l'anterior, valorar implementar, per cada relació de negoci, una declaració a signar per part del client que acrediti la licitud dels fons.

2.5. Recerques addicionals dels clients

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> • En general, no es duen a terme comprovacions mitjançant cerques a bases de dades ni verificacions de les manifestacions dels clients en fonts obertes amb l'objectiu de comprovar la seva veracitat.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> • Compte tingut que es tracta d'una eina que el Col·legi d'Advocats posa a l'abast dels seus col·legiats, seria recomanable que s'incrementés l'ús de WorldCheck com a mesura de prudència addicional, especialment per aquelles casuístiques de major risc. El subjecte obligat hauria de guardar còpia d'aquestes cerques i establir una periodicitat per actualitzar-les. • Complementar els dossiers, de manera consistent amb el perfil de risc de cada client, amb cerques dels mateixos en fonts obertes d'informació i guardar-ne còpia datada.

2.6. Actualització de la documentació obtinguda en el marc d'aplicació de mesures de diligència deguda

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> No sempre la documentació relativa a les mesures de diligència deguda adoptades es troba degudament actualitzada, ja que únicament se sol·licita en el moment d'iniciar la relació de negoci i no se'n realitza un seguiment.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> Implementar un camp a la base de dades o en el sistema de control de clients que utilitzi el subjecte obligat que alerti de mancances o de necessitat d'actualització del suport documental. Per a aquelles relacions de negoci de llarga durada, establir una periodicitat de revisió dels dossiers de clients, en base al risc, amb l'objectiu de detectar possibles deficiències i actualitzacions necessàries de la documentació que contenen.

3. Altres aspectes rellevants

3.1. Polítiques i procediments de control intern

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> En general, els documents que conformen les polítiques i procediments en matèria de PBC/LFT presenten incidències pel que fa al seu contingut o a la seva vigència. En alguns casos, la normativa interna s'havia elaborat en base a models proporcionats pel Col·legi d'Advocats que, en ocasions, no tenen recollides les darreres modificacions normatives.
Accions de millora recomanades
<ul style="list-style-type: none"> Revisar les polítiques i els procediments interns per tal d'assegurar que incorporin els requisits mínims que han de contenir, d'acord amb l'establert a l'article 17.1 del Reglament d'aplicació de la Llei 14/2017. Mantenir actualitzada la seva normativa interna en matèria de PBC/LFT segons la legislació vigent, en el termini de temps més breu possible. Així mateix, cal preveure una actualització continuada en base a noves modificacions legislatives o desenvolupaments reglamentaris.

3.2. Declaració d'operacions sospitoses

Mancances/riscos detectats
<ul style="list-style-type: none"> El nombre de declaracions de sospita presentades pels subjectes obligats del sector legal és, en general, baix. En ocasions podrien intervenir terceres parts en el procés de decisió d'efectuar una declaració d'operació sospitosa o es presta assessorament a tercers en aquesta matèria.
Accions de millora recomanades

- Documentar per escrit l'anàlisi efectuat d'operacions potencialment sospitoses, encara que finalment s'hagi desestimat la seva declaració.
- Realitzar declaracions de sospita en aquells casos en els quals existeixin sospites, motius raonables per sospitar o la certesa que els fons són producte d'una activitat delictiva, encara que no s'hagi arribat a formalitzar la relació de negoci amb el potencial client, ja que, tal com estableix l'article 20.1 de la Llei 14/2017, s'han de declarar *"totes les operacions sospitoses, incloses les que hagin quedat en la fase de temptativa"*.
- No comptar amb la intervenció de tercers ni facilitar aquest assessorament a tercers pel que fa a la decisió de presentar o no una declaració d'operació sospitosa davant de la UIFAND. En aquest sentit, l'article 26 de la Llei 14/2017 prohibeix de forma expressa la revelació al client afectat o a tercers que s'està transmetent, es transmetrà o s'ha transmès informació a la UIFAND ni que està realitzant-se o pot realitzar-se una anàlisi o investigació sobre blanqueig de diners o valors o finançament de terrorisme.

Àrea de Supervisió